

Next Governance

GEPLAATST DOOR:
WIJ MAKEN NEDERLAND

DO 15 NOV

© Sebastiaan ter Burg

BRIEVEN UIT GEMEENTELAND II

De Omgevingswet treedt in 2021 in werking. Vooruitlopend hierop wordt op veel plekken in Nederland gewerkt aan Omgevingsvisies om ervaring op te doen en vanuit de behoefte en de noodzaak om beter aan te sluiten bij wat mensen willen in de praktijk. Op papier is dat een enorm goed idee, in het echt is het razend ingewikkeld. Visie & omgeving blijkt een spannende combinatie. Waar partijen op (boven)regionaal niveau streven naar een generiek toepasbare 'common sense' aanpak heeft de praktijk behoefte aan maatwerk- maar geen willekeur! Hoe verbindt je belangen in de praktijk? Twee gemeenteambtenaren schrijven erover in 'brieven uit gemeenteland'. In dit tweede deel schrijven ze over het omgevingsplan- want daarin wordt de nieuwe werkwijze van de Omgevingswet pas écht uitdagend..

In onze eerste brief schreven we over de zoektocht naar het formuleren van doelen in een omgevingsvisie. Inmiddels zijn veel gemeenten al een stap verder met de Omgevingswet en wordt gewerkt aan een omgevingsplan voor (een deel van) de gemeente. Waar een visie nog vormvrij is en naadloos toe geschreven kan worden naar de eigen cultuur, ambities of opgaven, betekent een concreet plan een andere insteek. Dan gaat het immers om regels over bouwen en functies. We moeten een vergunningaanvraag kunnen toetsen, of een afweging maken op een verzoek om handhaving. Kan dat nog wel wanneer je plan flexibel is en ruimte biedt aan allerlei zaken die passen binnen de visionaire vergezichten en lange termijn doelen uit de visie?

Een grote opgave in de benodigde verandering van het systeem is: hoe los te komen van de vertrouwde werkwijze van een limitatief lijstje toegestane functies, met daaraan gekoppeld normen die- tot twee decimalen achter de komma- duidelijkheid geven over wat is toegestaan. (Vaak met een mogelijkheid om in voorkomende gevallen met 15 procent daarvan af te wijken overigens.) We willen objectief en meetbaar een afweging kunnen maken over een initiatief, zónder te vervallen in de oude regelgeving met maximale goothoogte en oppervlak van bijgebouwen. Werkend in de praktijk van de Omgevingswet betekent dit vaak dat het in de fase van een omgevingsplan echt uitdagend begint te worden. Dan moeten de doelen die in het creatieve, vormvrije en vaak ook heel leuke traject van de visie zijn uitgewerkt, vertaald worden in duidelijke en juridisch houdbare regels en voorwaarden.

Hierin zit de grote opgave van de Omgevingswet: hoe krijgen we onze organisaties in beweging naar deze andere werkwijze? In ons concrete geval viel het kwartje bij een aantal collega's van vergunningverlening en handhaving al vrij snel. Door ook hen vanaf het begin mee te nemen in het proces van planopstelling werden ze direct met de te maken afwegingen en keuzes in het zoeken naar een plansystematiek meegenomen. Bij het uitwerken van de visiedoelen in een systematiek hebben we in ons geval de oude en nieuwe systematiek samengevoegd. Allereerst een set regels die duidelijk aangeven welke bouw- en gebruiksmogelijkheden er zijn bij de bestaande functie. Daarnaast regels over de werkwijze bij plannen die afwijken van die bouw- en gebruiksregels, of die zien op een andere functie. Een deel van die afwijkingen, die nu buitenplannen via een maatwerkafweging worden vergund, willen we straks binnenplannen kunnen vergunnen om zo toe te werken naar de geformuleerde doelen. Bij de afweging komt het dan dus aan op het kwalitatieve oordeel: draagt dit initiatief of plan zodanig bij aan de doelen die we geformuleerd hebben in de omgevingsvisie dat we daarvoor maatwerk kunnen leveren?

Door te kiezen voor verwerking van de bestaande rechten in het plan geven we duidelijkheid over wat altijd mogelijk is. Duidelijk en toetsbaar. Ook betekent dit dat we niet elke aanvraag via een kwalitatieve beoordeling af te hoeven handelen. In 90% van de gevallen voldoen de huidige regels immers prima. Maar ook met 10% betekent dit dat vergunningverlening in de toekomst vaker een beredeneerde afweging gaat inhouden. Collega's vragen zich af: hoe kunnen wij dat op een goede manier doen? Welke doelen wegen dan het zwaarst? Hoe komen we met onze afhandeltermijn van 8 weken uit, als we adviezen vanuit verschillende hoeken nodig hebben? En, denkt bijvoorbeeld een Veiligheidsregio of een Omgevingsdienst dan met ons mee in het realiseren van integrale doelen? Stuk voor stuk goede en legitieme vragen, waarop niet direct altijd een antwoord te geven is. Ook hier geldt: de praktijk zal het (deels) moeten wijzen. Dat vraagt (veel!) lef van bestuurders en van de raad: loslaten, kijken hoe het uitpakt en ruimte geven om te mogen leren.

Spannende tijden, waarin meer nog dan bij een omgevingsvisie de vraag ook op komt welke ruimte we als gemeente krijgen van onze inwoners om hier echt in de praktijk ervaring mee op te doen. Voor een aanvrager moet de Omgevingswet immers vooral sneller en eenvoudiger tot toestemming leiden. Heeft men dan wel boodschap aan een leerproces van de gemeente? En mag dat en kan dat: experimenteren met iemands leefomgeving? In onze volgende brief willen we ingaan op de maatschappelijke en bestuurlijke component van de ontwikkelingen. Wanneer je als ambtelijke organisatie een goed beeld hebt van wat je qua beleid en regelgeving met de leefomgeving wilt, hoe staan bestuurders hier dan in? In hoeverre weet de gemeenteraad hoe ze met haar rol in de Omgevingswet moet omgaan? En: wat vraagt dit van burgers?

Dit stuk is geschreven door een nieuwe ambtenaar bij een middelgrote gemeente in het midden van het land en een doorgewinterde ambtenaar (inmiddels 12 jaar) bij een kleine gemeente net ten zuiden van de Randstad. We zijn van plan u vaker te schrijven onder de kop 'brieven uit gemeenteland'. Tegen de winter zullen we schrijven over de maatschappelijke en bestuurlijke componenten die we tegen komen in het maken van omgevingsvisie en omgevingsplan. Daarnaast zijn we heel benieuwd naar de Nationale Omgevingsvisie: gaan daar zaken in staan waar we als gemeenten wat mee kunnen of blijft die abstract en algemeen? Heeft u zaken uit gemeenteland die bij ons onder de aandacht wilt brengen? Neem dan contact met ons op via de redactie van Wij Maken NL op info@wijmakennederland.nl

DEEL:

ANONIEM REAGEREN KAN NIET.
LOG DAAROM EERST IN. OF REGISTREER.

REGISTREREN

of

LOG IN

0 REACTIES

PLATFORM31

vereniging
delta
metapoolProudly built by [Yume](#)

Volg ons op:

ABONNEER JE OP ONZE NIEUWSBRIEF